

O'zbekiston respublikasi ta'limni rivojlantirish
respublika ilmiy-metodik markazi

O'quvchilarning savodxonligini rivojlantirishdagi innovatsion metodlar

Xakimov Otabek Andijon viloyati Shahrixon tumani
“Miracle City” va “G'oya” NTMLarning katta o'qituvchisi

**O'qituvchilar va ota-onalar uchun
yangi yondashuv — bilimning ildizi
tafakkurda.**

SAVODXONLIK NIMA?

Savodxonlik — faqat harflarni bilish emas. Bu o‘ylab fikrlaydigan, matnni tushunadigan, o‘zini ifodalay oladigan bolani vujudga keltirish. O‘qituvchining asosiy vazifasi — bolani matn bilan ishlashga va ma’noni his qilishga o‘rgatish.

AN'ANAVIY YONDASHUV MUAMMOLARI

Tez o'qish = Muvaffaqiyat

Faqat tezlikka e'tibor berish,
tushunishni unutish

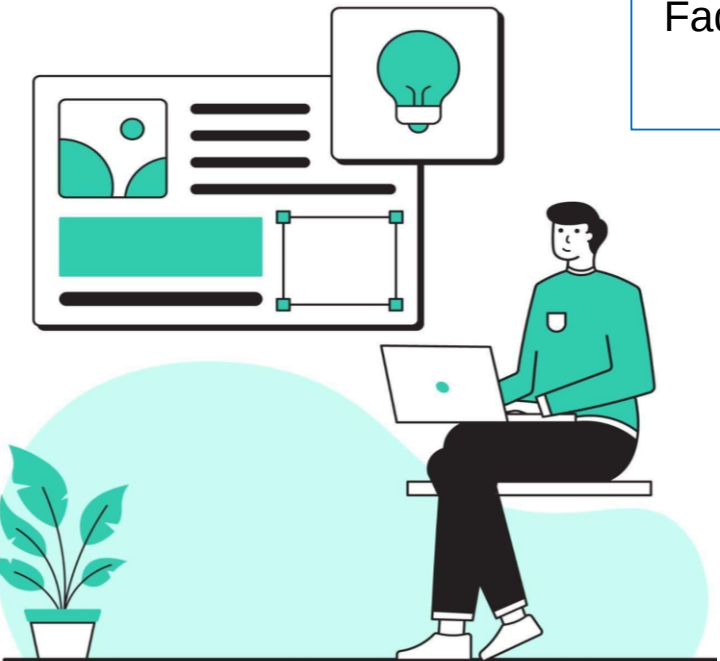
Ko'p yozish = O'rganish

Mexanik takrorlash o'rnida
ruhiy faoliyat yo'q

Xatosiz yozish = Maqsad

Bolaning ijodiy faoliyatiga, tafakkuriga emas,
balki faqat xatolarni ko'rsatib turish

**Bu yondashuvlar bolaning tafakkuri va his-tuyg'usini
emas, balki faqat mexanik xotirani rivojlantiradi.**

ILMIY ASOS: MIYANING KO'P TARMOQLI FAOLIYATI

T. Chernigovskaya

Savodxonlik — miyaning his, nutq, eshitish, harakat va tafakkuri bir-biriga bog'lash orqali ishlaydi.

E. Lashtabega

Grafika va ritm mashqlari o'qish-yozuv markazlarini ijobiy uyg'otadi va kichik motorikani rivojlantiradi.

A. Savvateev

Tafakkur orqali o'rganish, yodlashdan ko'ra samarali va uzoq muddatli natija beradi.

M. Montessori

Bola avval sezadi, keyin tushunadi, nihoyat ifodalaydi — bu tabiiy o'rganish jarayonidir.

Innovatsion metodlar:

Graforitmika va storitelling

Graforitmika

Harflarni yozishni ritmik harakatlar va musiqa bilan uyg'unlashtirish. Harakat, ritm va nafas mashqlari bilan birlashtiriladi.

Natija: Nozik motorika, diqqat va yozuv aniqligi rivojlanadi.

Storitelling

Har bir harf, so'z yoki qoidani hikoya orqali tushuntirish. Bola o'zi hikoyaning qahramoni bo'lishi mumkin.

Natija: His-tuyg'u orqali o'rganish, so'z boyligi va mantiqiy fikrlash.

INNOVATSION METODLAR: O'YIN METODLARI

Gamifikatsiya

Har bir darsni mini-o'yin, kvest yoki topshiriq shaklida tashkil etish. Ball, daraja va mukofot tizimi orqali motivatsiya.

Natija: Ishtiyoq oshadi, bolalar faol qatnashadi, o'rganish qiziqarli bo'ladi.

Aqliy xarita (Mind-mapping)

So'z, mavzu yoki matnni tarmoqli xarita shaklida chizish. Markazda asosiy g'oya, atrofida so'zlar, obrazlar va ranglar.

Natija: Vizual xotira va tizimli fikrlash shakllanadi.

Innovatsion metodlar:

Tafakkur va emotsional o'qish

O'qishdan oldin — o'ylash

Matnni o'qishdan oldin bolalarga savol beriladi: "Bu matnda nima bo'lishi mumkin?", "Sarlavha nimani bildiradi?"

Natija: Tafakkur faollashadi, o'qish jarayoniga qiziqish ortadi.

Emotsional o'qish

O'qish vaqtida ovoz, mimika va his orqali matnni jonlantirish. Har bir so'z his etiladi, nafaqat o'qiladi.

Natija: Eslab qolish kuchayadi, nutq boyiydi, ijodiy fikrlash rivojlanadi.

TEXNOLOGIYA VA “O‘YLAB YOZISH” METODIKASI

SI va raqamli texnologiyalar

Sun'iy intellekt yordamida so'z o'yinlari, interaktiv diktantlar va tovushli mashqlar yaratish. Rasm va ovoz orqali o'qish mashg'ulotlarini jonlantirish.

Natija: Bolalar texnologiya orqali ijodiy o'rganadi.

O‘ylab yozish

Bola avval fikrini og'zaki aytadi, keyin yozadi. “Gapni og'zaki ayt, keyin yoz” tamoyili.

Natija: Og'zaki va yozma nutq bir-birini mustahkamlaydi va tafakkur rivojlanadi.

Amaliy qo'llash va natijalar

Eshitish va sezish

Harfni aytish emas, uni eshitish, chizish, topish va his qilish orqali o'rganish

Qahramonga aylantirish

Harflarni qahramonga aylantirish: ertak, sarguzasht, o'yin shaklida tushuntirish

Obrazli tushunish

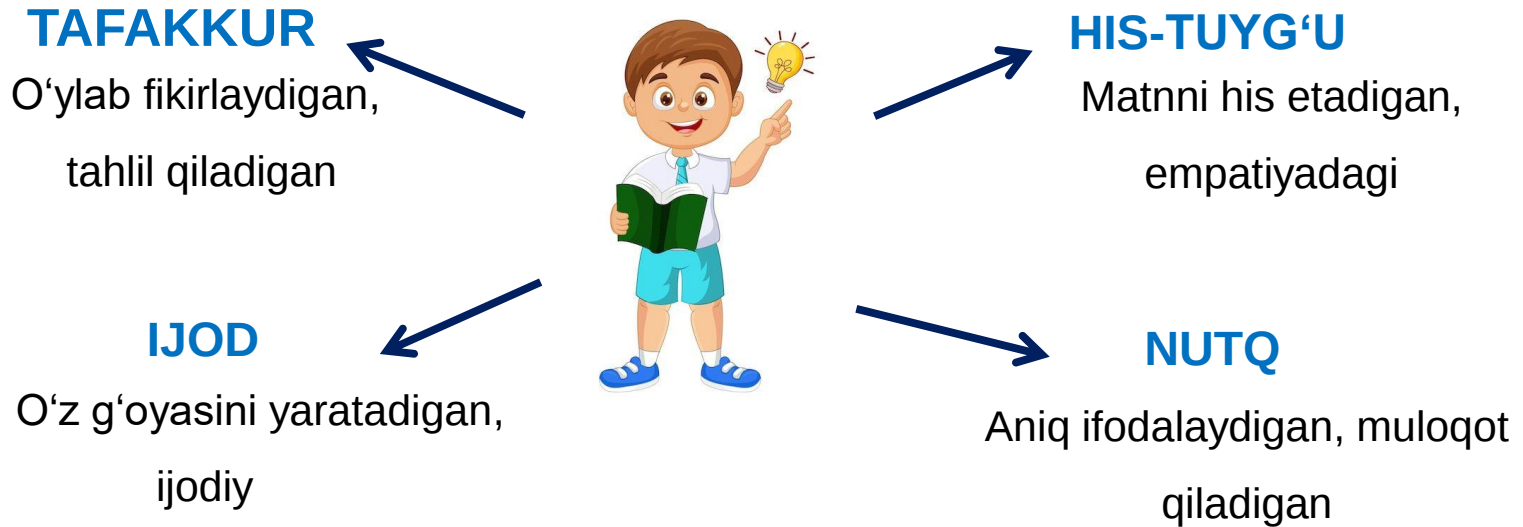
Harf bu belgidan ko'ra ko'proq — u his va ma'no tashuvchi – obrazlardir

Innovatsion metodlar orqali: O'quvchilarda nutq, tafakkur, xotira va tasavvur uyg'un rivojlanadi. Bola matnni tushunadi, nafaqat o'qiydi. O'qituvchi esa bilimni emas, fikrlashni o'rgatadi.

Xulosa: Savodxon bolaning ta'rifi

“Savodxon bola — bu o‘qiy oladigan emas, o‘ylay oladigan, fikr bildiradi oladigan bola“.

Savodxonlikni rivojlantirish — o‘qish va yozishdan tashqaridagi jarayon.

Bu tafakkur, his, nutq va ijod uyg‘unligi orqali yangi avlodni vujudga keltirishdir.

E'tiboringiz uchun rahmat!